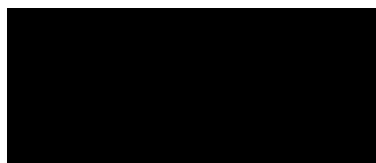

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI
DEPARTAMENT WYCHOWANIA I EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ

Warszawa, 26 lipca 2021 r.

DWEW-WWPB.053.4.2021.BN

Szanowna Pani,

odpowiadając na petycję z 26 maja 2021 r. w sprawie powrotu uczniów do szkół w trybie stacjonarnym, szczepień przeciw COVID-19, opieki medycznej i psychologicznej, edukacji w zakresie żywienia oraz religii w szkołach, proszę o przyjęcie następujących informacji.

Problematyka dotycząca zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach i placówkach oświatowych traktowana jest priorytetowo przez Ministra Edukacji i Nauki. Wszelkie decyzje w sprawie bezpiecznego funkcjonowania szkół są podejmowane z uwzględnieniem aktualnej sytuacji epidemicznej i zawsze w porozumieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym i Ministrem Zdrowia - dla dobra uczniów oraz nauczycieli.

Resort edukacji analizuje wpływ pandemii na rozwój fizyczny i psychiczny dzieci i młodzieży, w tym rozwój uzależnień behawioralnych. W ich wyniku Minister Edukacji i Nauki realizuje dodatkowe 4 programy wsparcia uczniów w zakresie:

- 1) powrotu do pełnej sprawności fizycznej;
- 2) wsparcia psychologiczno-pedagogicznego;
- 3) działań profilaktycznych dotyczących wad wzroku;
- 4) pomocy w uzupełnieniu wiedzy.

W ramach przeciwdziałania skutkom pandemii Ministerstwo Edukacji i Nauki we współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego przygotowało pilotażowy Program wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów, nauczycieli i rodziców, który obejmuje¹:

- I etap – diagnozę problemów uczniów i podział na grupy o różnym nasileniu problemów, bieżące wsparcie uczniów w odbudowaniu relacji rówieśniczych,
- II etap - opracowanie modelu wsparcia oraz szkolenia nauczycieli specjalistów, konsultacje z rodzicami,

¹ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/program-wsparcia-psychologiczno-pedagogicznego-dla-uczniow-i-nauczycieli-w-pandemii>

- III etap – pomoc specjalistyczną.

Wypracowane efekty przełożą się na konkretną ścieżkę reagowania w sytuacji kryzysowej, zarówno w ramach pracy z indywidualnym uczniem, jak i całą klasą. Na ten cel przekazujemy w tym roku 15 mln zł.

W związku z powrotem uczniów do nauki stacjonarnej w zeszłym roku szkolnym, Ministerstwo Edukacji i Nauki przygotowało rekomendacje działań do podjęcia przez Kuratorów Oświaty. Dotyczą one szeroko rozumianego środowiska szkolnego. Mają na celu zorganizowanie pracy szkół i placówek w sposób przede wszystkim przyjazny dla uczniów i rodziców, uwzględniają też potrzeby nauczycieli.

Rozumiejąc problemy, z którymi mogą borykać się szkoły po długim okresie nefunkcjonowania w sposób tradycyjny, zaleciliśmy przede wszystkim zintegrowanie działań profilaktycznych wynikających z programu profilaktyczno-wychowawczego z działaniami przeciwdziałającymi COVID-19 i promującymi zdrowie, które będą obowiązywać także w nowym roku szkolnym 2021/2022. Zwróciliśmy uwagę na konieczność podjęcia pracy nad eliminowaniem w środowisku lęku, poczucia zagrożenia spowodowanego nadmiernym obciążeniem związanym np. z przygotowywaniem się do sprawdzianów czy obawą przed porażką w grupie rówieśniczej.

Rekomendacje uwzględniają też działania obejmujące doskonalenie kadr systemu oświaty, tj. pracowników organu nadzoru pedagogicznego, ośrodków doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz szkół i placówek, m.in. z zakresu identyfikacji ucznia w sytuacji kryzysowej i diagnozy zapotrzebowania na treści wychowawcze i profilaktyczne.

Dodatkowo poradnie psychologiczno-pedagogiczne zostały zobowiązane do opracowania i realizacji programu zajęć reintegracyjnych w szkołach oraz do przeprowadzenia w szkołach warsztatów dla zainteresowanych rodziców uczniów przeżywających trudności po doświadczeniach związanych z sytuacją pandemiczną.

Przepisy prawa wskazują, że realizacja zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest jedną z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły². Za prawidłową organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej³ w placówkach oświatowych oraz zapewnienie dziecku/uczniowi ww. pomocy, adekwatnej do rozpoznanych potrzeb, odpowiada dyrektor szkoły, który w porozumieniu z organem prowadzącym ustala m.in. formy udzielania tej

² Art. 109 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 i 762);

³ Organizowanej zgodnie przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1280) oraz przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r. poz. 532, z późn. zm.).

pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane z danym dzieckiem/ucniem⁴.

Dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym podejmuje decyzje dotyczące zatrudniania nauczycieli i specjalistów wykonujących zadania z zakresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych. Przy zatrudnianiu w szkołach specjalistów, powinny być brane pod uwagę rozpoznane potrzeby uczniów.

W każdej sytuacji wymagającej wsparcia czy interwencji specjalistów, rodzice/opiekunowie dziecka/ucnia mogą zwrócić się do poradni psychologiczno-pedagogicznej z wnioskiem o przeprowadzenie badań dziecka/ucnia i wydanie opinii lub orzeczenia, co pozwoli dyrektorowi szkoły na podjęcie bardziej ukierunkowanych działań związanych z procesem edukacyjnym dziecka/ucnia.

W czasie minionego roku szkolnego działała także bezpłatna INFOLINIA-800 080 222 skierowana do dzieci, młodzieży, nauczycieli i opiekunów. Infolinia działała 24 godziny przez 7 dni w tygodniu oferując także wsparcie online poprzez e-mail i czat dostępny na stronie www.liniadzieciom.pl. Infolinia umożliwiła zainteresowanym szybki dostęp do informacji i wsparcia oraz podejmowanie interwencji w sprawach bezpieczeństwa i ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Porad i wsparcia udzielali doświadczeni konsultanci infolinii: psychologowie, pedagodzy i prawnicy, przy zachowaniu dyskrecji i anonimowości, przedstawiali dla każdej zainteresowanej osoby ofertę pomocy.

Nowelizacja w sierpniu 2020 r. rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁵ określiła zakres kompetencji dyrektora, organu prowadzącego i służb sanitarnych dotyczący zawieszenia zajęć na czas oznaczony. Wprowadzono przepisy, dzięki którym dyrektorzy szkół dostali narzędzia pozwalające na odpowiednią organizację zajęć w szkole, szczególnie, jeśli sytuacja epidemiologiczna zagrazi zdrowiu uczniów. Po otrzymaniu pozytywnej opinii powiatowego inspektora sanitarnego i zgody organu prowadzącego dyrektorzy mogli zawieszać zajęcia wszystkie lub wskazane na czas oznaczony. Rozporządzenie jest aktualne także wobec kolejnych ewentualnych fal epidemii.

Odnosząc się do postulatu dotyczącego wolności wyboru w sprawie szczepień dzieci na COVID-19, uprzejmie wyjaśniam, że szczepienia przeciw COVID-19 dla dzieci i młodzieży są bezpłatne i dobrowolne. Resort edukacji realizuje działania informacyjne w zakresie szczepień uczniów na podstawie podjętych decyzji przez Koordynatora Szczepień, Ministra Zdrowia oraz Rady Medycznej działającej przy Premierze RP. Od 7 czerwca 2021 r. rodzice mogą rejestrować na szczepienie dzieci, które ukończyły 12. rok życia. Szczepienia odbywają się

⁴ § 20 ust. 5 i 6 rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604).

w punktach populacyjnych i powszechnych. Decyzję o szczepieniu dziecka podejmuje tylko i wyłącznie jego rodzic/opiekun prawny.

Odnosząc się do postulatu dotyczącego wprowadzenia edukacji zdrowotnej uprzejmie informuję, że bez względu na stan epidemii do priorytetowych zadań szkoły należy kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym nawyków higienicznych oraz zachowań bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób. Treści dotyczące prawidłowego odżywiania, regularnej aktywności fizycznej oraz szeroko rozumianej profilaktyki prozdrowotnej stanowią ważny element edukacji na każdym poziomie kształcenia, szczególnie akcentowany w sytuacji pandemii.

Zagadnienia z zakresu edukacji zdrowotnej, w tym zdrowe odżywianie, są uwzględnione w różnych obszarach nauczania i przedmiotach. Uczniowie, realizując treści nauczania edukacji zdrowotnej w ramach poszczególnych przedmiotów, zdobywają wiadomości i umiejętności m.in. z zakresu zdrowia publicznego, diety, zapobiegania występowania nadwagi i otyłości, znaczenia aktywności fizycznej dla zdrowia. Cele kształcenia i treści nauczania z zakresu edukacji zdrowotnej ustalone w podstawie programowej oraz podejmowane działania w pełni umożliwiają wyposażenie dzieci i młodzieży w wiedzę i umiejętności potrzebne do dbania o szeroko rozumiane zdrowie.

Rząd przeznaczył na reaktywację szkolnych stołówek i jadalni 200 mln zł w ramach modułu 3 Wieloletniego Rządowego Programu Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023. Organy prowadzące publiczne szkoły podstawowe mogą składać wnioski na:

- doposażenie i poprawę standardu funkcjonujących stołówek (własna kuchnia i jadalnia),
- doposażenie stołówek, które obecnie nie funkcjonują, tak aby mogły zostać uruchomione,
- utworzenie nowych stołówek,
- wsparcie w zakresie adaptacji i wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków, tzw. jadalni.

Przyjęcie dziecka do przedszkola/szkoły nakłada na dyrektora i organ prowadzący obowiązek zapewnienia mu bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu. Opieka nad dziećmi oraz tworzenie warunków sprzyjających ich harmonijnemu rozwojowi psychofizycznemu przez aktywne działania prozdrowotne spoczywa na dyrektorze szkoły⁶. Sposób realizacji zadań placówki, z uwzględnieniem między innymi korzystania z formy wyżywienia ustalonego przez organ prowadzący powinien zostać określony w jej statucie⁷.

Zgodnie z art. 155 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe w celu zapewnienia dziecku odpowiedniej opieki, odżywiania oraz metod opiekuńczo-wychowawczych rodzic dziecka przekazuje dyrektorowi placówki uznane przez niego za istotne dane o stanie zdrowia, stosowanej diecie i rozwoju psychofizycznym dziecka.

⁶ Art. 68 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 i 762);

⁷ Art. 102 ustawy Prawo oświatowe;

W okresie epidemii COVID-19 przedszkola i szkoły funkcjonują w szczególnych warunkach. Jednak bez względu na stan epidemii, kwestia zapewnienia zdrowego żywienia w przedszkolu/szkole nie uległa zmianie.

Żywienie dzieci i młodzieży w ramach żywienia zbiorowego w jednostkach systemu oświaty reguluje art. 52 c ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia* oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*.

Należy podkreślić, że obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa żywności, w tym również posiłków spożywanych przez uczniów w szkołach, przepisy prawa żywnościowego nakładają na podmioty produkujące lub wprowadzające żywność do obrotu, czyli na dyrektorów placówek lub w przypadku korzystania z usług firm cateringowych - na właścicieli firm dostarczających posiłki. Zgodnie z art. 83 i art. 84 ustawy Prawo oświatowe – rada rodziców może występować do dyrektora i innych organów szkoły, organu prowadzącego szkołę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach szkoły lub placówki.

Odnosząc się do kwestii zaprzestania stosowania środków chemicznych do opryskiwania w miejscach publicznych, uprzejmie informuję że na terenie przedszkola, szkoły i placówki nie ma możliwości stosowania środków niezgodnie z ich przeznaczeniem i instrukcją użytkowania. Jeżeli pomieszczenie lub inne miejsce, w którym mają być prowadzone zajęcia, lub stan znajdującego się w nim wyposażenia stwarza zagrożenia dla bezpieczeństwa, niedopuszczalne jest rozpoczęcie zajęć. Jeżeli stan zagrożenia powstanie lub ujawni się w czasie zajęć – niezwłocznie się je przerywa i wyprowadza się z zagrożonych miejsc osoby powierzone opiece szkoły lub placówki⁸.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Oznacza to, że odpowiedzialność za właściwe stosowanie np. rundapu spoczywa na podmiotach korzystających z jego właściwości.

Odnosząc się do postulatu dotyczącego obowiązkowej religii w szkołach uprzejmie wyjaśniam, że podstawy prawne nauczania religii w przedszkolach i szkołach publicznych stanowią m.in. przepisy:

- a) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁹, w szczególności:
- art. 25 [Zasada równouprawnienia i autonomii kościołów i związków wyznaniowych];
 - art. 48 [Prawo do wychowania dzieci; ograniczenie praw rodzicielskich],
 - art. 53 [Wolność sumienia i wyznania];

⁸ § 19 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*;

⁹ Dz. U. z 1997 r., poz. 483 z późn. zm.;

- b) Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską¹⁰ - w szczególności art. 12;
- c) Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania - tj. z dnia 26 maja 2017 r.¹¹;
- d) Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹² – art. 12;
- e) Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach¹³.

Nauka religii (wybranego wyznania) organizowana jest w przedszkolu i szkole wyłącznie na życzenie rodziców (lub pełnoletniego ucznia szkoły ponadpodstawowej) wyrażone w formie pisemnego wniosku. Obecnie około 20 kościołów i związków wyznaniowych organizuje naukę swojej religii w ramach systemu oświaty.

Ministerstwo Edukacji i Nauki nie prowadzi prac legislacyjnych dotyczących wprowadzenia obowiązkowego udziału uczniów w nauce religii.

Z poważaniem

Joanna Wilewska
Dyrektor
/ – podpisany cyfrowo/

¹⁰ Dz.U. 1998 r. Nr 51, poz. 318;

¹¹ Dz.U. z 2017 r. poz. 1153;

¹² Dz. U. z 2017 r. poz. 2198, z późn. zm.;

¹³ Dz. U. Nr 36 poz. 155 z późn. zm.